

Jugoslovenski KOROTAN

Urejuje Srečko Puncer.

Velikovec, 31. grudna 1918.

Izdaja nadp. Fr. Malgaj.

Uredništvo in upravništvo v Velikovcu, Glavni trg štev. 37. — List se mora plačati, številka po 30 v., najmanj za 20 številke naprej. Cene inseratom so: cela stran 100 K, pol strani 60 K, $\frac{1}{3}$ strani 40 K, $\frac{1}{4}$ strani 35 K, $\frac{1}{5}$ strani 30 K, $\frac{1}{6}$ strani 25 K, $\frac{1}{8}$ strani 18 K, $\frac{1}{10}$ strani 16 K, $\frac{1}{12}$ strani 14 K. — Popusti: pri 2—5 kratni objavi 15%, pri 6—10 kratni 25%, pri 11—20 kratni 35%, pri 21—50 kratni 50%. — List izhaja od slučaja do slučaja po potrebi.

Franjo Roš:

K veliki maši.

*Plul je kragulj, njegova črna perot
v brezdnu temin je igrala nad nami
trudnimi, bednimi, v mučni omami
s temo ugaslih oči, iščočimi pot.*

*V molk svojih duš smo skrili bolesti ost,
branili večno luč pred viharji;
v skali so stali naši oltarji,
ko je telesa klonila k tlom bridkost.*

*Samozavest nam v breznadju umrla ni,
v srdcu ponosa je še živela
neugasljiva izpod pepela
in prilivali smo ji src krvi.*

*Ali planil je žar iz noči morjâ,
vzhoda sijaj do zahoda razpel je,
naša srca solncu otel je,
k veliki maši zaplulo je plat zvonâ.*

„Kod dodje do glave i oca po glavi.“

Miodrag D. Stoilković.

Dogadjaji koji se u Korušci odigravaju dosta nas plaše i brige zadaju. Oni nas ne plaše niti pak tako velike brige zadaju nas radi, već radi samih nemaca, šta ćemo mi sa njima raditi? Mi smo sa njima, u svima mestima kuda se naša odeljenja nalaze, postupali onako, kako to dolikuje jednome narodu koji je dovoljno civilizovan i kultivisan, — dok oni sa našim — slovenskim — narodom postupaju na najsvirepiji način, po staroj austrijskoj metodi — metodi denunciranja, hapšenja i ubijanja. Mi ne ubijamo niti pljačkamo, dok to nemci u najširem i najstrašnijem obimu čine; mi ne napadamo kao kakvi zlikovci na tudju imovinu, niti ljude koji su na spavanju napadamo, ubijamo i interniramo, dok to nemci još uvek čine; mi ne gazimo ugovore, a časnu reč poštujuemo, dok nemci, sve ugovore koje su sobom potpisali, sramno gaze, a zadatu časnu reč pod noge bacaju. Sve to, sav taj zlikovački rad nemačkih bandita, ne može i

ne sme nekažnjeno ostati. I to je ono što nas plaši i što nam tako veliku brigu zadaje. Mi ne možemo više nikakvih obzira imati prema ljudima, koji ih prema nami nemaju. Nikakve čovečnosti niti humanosti prema ljudima, koji te osobine ne poznaju; „Oko za oko, zub za zub!“ Za našu braću, koja ovde u Korušci, u granicama Jugoslavije, u svojoj otadžbini, u svojoj sopstvenoj kući, od zlikovačke ruke padoše, tražićemo naknade. Mi tu naknadu moramo tražiti; mi smo to dužni, mi smo to obavezni, ne zato što to mi hoćemo već što to od nas seni palih žrtava zahtevaju, to zahteva ona nevino prolivena krv njihova, to zahtevaju njihovi, na domu ostali, mili i dragi, koji ih tako željno očekivahu da im se, posle sedmogodišnjeg ratovanja, ponova, u zagrljaj vratê, a koje oni nikada više videti ne mogu, — oni to zahtevaju od nas i mi to moramo učiniti. Krv se samo krvlju oprati može i tamo gde je samo jedna kaplja svete srpske krvi kanula, potok će teći od onih koji su na tome radili da se ona prolje. Neka nemačka gospoda to ne zaborave i neka dobro upamate da će jednom doći djavo po svoje i da svaki onoj ko zlo čini, zlu ima i da se nada. Mi smo mogli zaboraviti sve ono što su Srbiji punih tri godina činili; mi smo mogli zaboraviti što su oni naše žene, sestre i čerke obeščasćivali, naše očeve, braću i sinove vešali, ubijali i internirali, a naše kuće rušili i palili, ali ovo što sada čine nećemo zaboraviti, i to nas goni da se i na sve ono što je prošlo setimo te da i za to računa potražimo. Neka se gospoda koja to krvavo kolo vode ne varaju da će moći kazni koja, ih ućekuje umaći, ne; naćićemo ih mi svuda pa ma se oni i pod zemljom sakrili.

Onako isto kao što je srpski vojnik strpeljivo punih tri godine čekao tamo po albanskim gudurama na sveti trenutak pa da svom silom udari na zlikovce, koji ga haraju i pljačkaju i da ih za njihova nedela kazni, tako isto strpeljivo stoji taj isti smeli junak ovde, u Korušci, na svome ognjištu u svojoj sopstvenoj kući, u svojoj domovini i nemo posmatra na sve ono što zločinci čine, i čekaće sve dotle dok ga to strp

ljenje ne izda, a onda: vsakom po zaslugi. „Kad dodje do glave i oca po glavi“; Kako ko zasluži, onako mu se i plaća, vele naše narodne poslovice, a mi velimo švabama samo to, neka nas ne gone da te poslovice u praksi privedemo. Neka ne idu u lov na tigrove koji mirno leže, kad već za njih sposobnog oružja nemaju, jer će ga time samo uljutiti i nadražiti.

Mi pitamo nemačku gospodu, one koji predvode razbojničke bande po Korušci sledeće:

1. Da li je njima poznato da su srpske trupe deo ententine vojske i ako im nije poznato, hoće li pokušati da se u tome uvere.

2. Da li im je poznato da ententine trupe imaju pravo posedati sva ona mesta u bivšoj austro ugarskoj monarhiji, gde to oni zashodno nadju, i kad to oni zashodno nadju, a ta se tome niko nesme odupirati niti tom protiviti i ako im nije poznato žele li ovo upoznati.

3. Misle li oni prestati sa napadajima na srpske posadne trupe.

4. Ko je inspirator sviju dosadanjih ispada protivu srpskih trupa učinjenih?

5. Dali je sa tim solidarno nemačko nacionalno veče u Celovcu.

Na ova pitanja trebamo odgovora. Ne budu li nam ga, ta gospoda, u najkraćem zveku hotela dati, mi ćemo se umeti opredeliti.

Na nemački je živalj da zlikovce pronadje sam i da ih nagna da poštuju tuđa prava, ako i sam ne želi da se kao solidaran sa krivcima oglasi, u kome bi se slučaju i prema njemu upravljati zaali.

Mi rekosmo i očekujemo da posle ovoga neće trebati više govoriti, a ako i ono bude, onome koga se tiče, nejasno, onda ćemo drugojačije govoriti i drugojačijim perom pisati.

To je naša poslednja.

Za novo leto.

Srećko Puncer.

V končani svetovni vojni je razpadlo vse, kar je bilo zgrajeno na krivici proti božjim in človeškim zakonom. Mogočna nasilnica Nemcija leži na tleh premagana, brezmočna. Znjo je strta surova moč, oborožena krivica in lažna prosveta. Tudi njna dekla Avstrija, ki si je zadnjih sedemdeset let umetno podaljševala svoje nenravno življenje je padla.

Avstrije ni več, ostali pa so njeni otroci, narodi. Dedščina, ki nam jo je zapustila mačeha je krasna, dragocena in neprecenljiva, a objedem trpka in grozna. Dobili smo slobodo. Iz hlapcev in robov smo postali neodvisni možje in proste žene, ki imamo pravico in dolžnost soodločevati v javnem življenju, a poleg slobode smo morali prevzeti v svoj račun i društveno, npravno in gospodarsko anarhijo.

Naš lepi materinski jezik je dobil zopet svoje mesto v šoli, občini, pri glavarstvu, železnici v trgovini

in tovarni. Nič več nas ne bo v Korotanu sodil nemšk sodnik ki je delil pravico samo Nemcem, za Slovence pa je imel le bič v rokah. Velikanska posestva tujih grofov in baronov postanejo skupna last naroda. Vidimo gozdove sredi doline, ki jih je gojil plemeni-taš za lov in zabavo. Posekali jih bomo in razorali v plodne njive, da bo žita dosti tudi za siromaka. Neizmerno bogastvo leži zakopano v naši zemlji jugoslovenski: premog, železo, svinec, srebro in zlato. Treba samo dvigniti ta zaklad. Naš delavec je hodil delat v Ameriko, na Prusko, v Vestfalijo — za tujca, ker mu domovina ni smela dati dela. Temu bo sedaj konec. Dela bo doma dovolj in tudi dobrega zaslužka.

V naši državi ne bodo vladali kakor v stari Avstriji knezi in baroni, ampak možje iz ljudstva, ki uživajo radi svoje zmožnosti zaupanje. Ti možje, ki si jih bo izvolilo ljudstvo bodo njemu odgovorni, da bodo delali samo to, kar je splošnosti v korist. Kolikor pravice, toliko dolžnosti in odgovornosti, bo veljalo načelo v javnem delu. Postranskega pomena je, ali živimo v republiki, ali kraljevini. Glavno je, kako si bomo to državo uredili, kake zakone, kako ustavo in upravo si bomo dali. Država, to niso kralj, ministri generali in uradniki, država, to smo mi, narod, ki vladamo po svojih izvoljenih zastopnikih.

S tem, da smo si priborili lastno narodno državo, Jugoslavijo, in slobodo, pa smo dobili šele okvir za sliko našega državnega življenja. Platno za sliko je še belo in nedotaknjeno. Ob nas je odvisno, ali bo slika lepa, prikupljiva, mojstersko delo, ali bo grda, zoperna, šušmarska. Kakor bomo delali, taka bo slika.

Vojna je zupustila grozne sledi anarhije, brezvladja. Ljudstvo popreje mirno, pošteno, delavno, vneto za napredek in prosveto, postalo je razdražljivo, nepošteno, dostikrat surovo in nasilno. Krivice in težko trpljenje, ki ga je moralo prenašati ljudstvo ta dolga vojna leta, ga je vrglo iz pravega tira, s poti pravice, resnice in poštenja, Bogataš je tlačil in izkoriščal reveža do sleduje kaplje krvi. Človek je bil človeku je odpor in mržnja med revnimi sloji. Ker država ni ščitila revežev, izgubili so leti zaupanje do nje in zakona, ter so si hoteli sami na lastno pest priboriti kos kruha in pravice.

Priznati moramo, da revno ljudstvo ni moglo drugače ravnati. Ljudstvo brez pravne zaščite v državi se mora zateči k samopomoči, ki ni vedno zakonita. Sedaj, ko smo dobili svojo državo, ki naj ne pozna razlike med stanovi, je dolžnost vlade, pa popravi krivico, ki se je godila nepremožnim slojem, bodisi delavcu, obrtniku, nižjemu uradniku, s tem, da takoj zapleni del premoženja vojnih dobičkarjev za preskrbo cenениh živil in obleke in da zniža visoke cene. Poleg slobode treba dati ljudstvu tudi kruha, dela in izobrazbe.

Zraven pravične ureditve društvenega vprašanja je glavna naloga bližnje bodočnosti, preosnova in

Priloga

Jugoslovenskega Korotana.

Krvava justica.

Te „Podobe iz sanj“ so bile napisane v letih strahote 1914—1917. Zato je razumljivo, da marsikatera beseda ni tako postavljena, kakor bi po vsej pravici morala biti in da je marsikatera zastrta in zabrisana. Vendarle pa naj ostane vse, kakor je bilo; za ogledalo teh težkih dni in za spomin.“

Jeseni leta 1917. Ivan Cankar (Podobe iz sanj).

Znano je, kaka grozodejstva so zakrivili nemški in madžarski vojaki na Srbskem, vemo pa tudi, kako so besneli avstrijski vojaški poveljniki tudi na Slovenskem. Za čas vojne se je vpeljala vojaška justica tudi za civilne osebe in sicer za gotova hudodelstva, kakor žaljenje Veličanstva, veleizdajo in podobno. V ožjem vojnem ozemlju se je uvedel preki sod za taka hudodelstva, za taka hudodelstva, za katera smo v mirnih časih komaj vedeli. Toda vojni čas s svojim miljejem je dal ljudem slabega nagnjenja in nizke moralne kvalitete priliko, da je dobila vedno v njih tleča hudobija in zverinska nprav duška ter da je z vso elementarno silo bruhnila na dan ter mogla slaviti pod zaščito vojaške vsemoci prave orgije! Oficirjem, ki so bili poživinjene nravi, je dal službeni opravilnik priliko meriti lastne vojake s tem, da so tolmačili najnedolžnejše opazke ali kretnje za bojazljivost (zaghaftes Benehmen) ali pa nepokorščino samo (točka 33 vojaškega opravilnika I. del). Tako so lahko dali duška svojemu zverinskemu bolestnemu poželjenju.

V zaledju pa so vojaške živine slavile svoje krvave orgije z vpeljavo krvave justice, ki je bila še toliko slabša, ker ti ljudje niso morili ljudi v afektu, ampak premišljeno in povsem zavedno pod krinko pravosodstva potom vojaških avditorjev. Najnedolžnejše opazke so proti boljšemu prepričanju proglasili za veleizdajo in žaljenje Veličanstva, češ da je to utemeljeno v zakonu!

Pribijemo, da je bil vrhovni vodja, ki je vpeljal še za vlade Frana Josipa to krvavo justico, nadvojvoda Friderik, ki je sedaj žal pravočasno zbežal v Švico, njegova pomagaga pa Evgen in Borojevič z enim največjih krvnikov, tedanjim kvartirnim mojstrom, pozneje ministrom Landwehrjem. Da se je zgražal nad tako justico sam cesar Karel, ki jo je odpravil in odstavil Friderika, da se je celo v nemškem državnem zboru našlo nekaj poštenjakov, ki so to pečetje obsojali, je tudi znano.

Svoja krvava nagnjenja so udejestvovali pri V. armadnem zboru s tem, da so našli jurističnega pomagaga, človeka čisto pozverinjene nravi — generalnega avditorja Boublika, katerega so tudi Nemci nazivali s častnim priimkom „der böhmische Bluthund“. Ta

kreatura je bila namreč baje češki renegat, kateremu se je vsak spodoben Čeh v Ljubljani izogibal. Ta pa si je za svoje krvavo rokodelstvo zopet izbral iz množice dodeljenih mu avditorjev posebno „ambicioznejše“ in zato „sposobne“ hlapce.

Da pa se nam ne bo očitalo, da pavšalno kritiziramo nečloveško delovanje zverin v človeški podobi, navajamo v sledečem slučaju, o katerih eksistirajo nepobitni akti in priče! Tudi to so in sicer še strašnejše podobe, kakor jih je videl v sanjah največji slovenski genij. Evo jih:

1. Na morišče je tiral avditor Bytzek nekega Ljubljančana, ki je bil vrhu tega težko pohabljen in je nosil v grlu srebrno cev. Ta nesrečnež je izrekel v šali ne preveč neresnične besede, da zdaj cel svet nori in stari cesar tudi. Z ozirom na to, da je tedaj začela vojsko Nemčija, oziroma Viljem II. s svojim zvestim zaveznikom Franom Josipom zoper celi svet, in da si je moral vsak otrok izračunati na prste, da je zmaga nemogoča in se tirajo milijoni ljudi, zlasti avstrijski slovanski narodi v boj proti svojim bratom in v mesnico za gospodstvo Nemčije ali bolje dveh dinastij, je bila — milo rečeno — blaznost in je izgovoril ta preprosti Ljubljančan, če tudi v šali, pravzaprav najopravičenejšo kritiko. In radi tega ga je dal slovenski renegat Bytzek ustreliti, ne da bi ga pri tem kaj pekla vest.

2. Drug avditor Julus je gnal na morišče gorenjskega kmeta Brenceta, ker je rekel o priliki rekvizicije vozov, „da ako cesar — (mislil je pri tem cesarja Frana Josipa) — nima vozov, naj nikar ne vodi vojske in da bi bilo njemu tako ime kakor fantu — 13letnemu dečku Francu, edini prič, ki mu je prinesel poziv na oddajo voza, — bi se dal prekrstiti, in da bi bilo boljše, da se je cesar zvezal z Rusijo, nego z Nemčijo.“ Ta slučaj je tudi v nekem drugem oziru znamenit, ker bo pravična usoda zadela tistega, ki je pravzaprav zakrivil na podel način smrt tega človeka.

Isti avditor je tiral na morišče dezerterja, ki je bil po njegovem mnenju po nedolžnem ustreljen, ker ni storil svoje dolžnosti njegov — zagovornik, ki je bil tudi — avditor!

3. Tirali so na morišče 4 ruske ujetniki, ki so kot Rusi hoteli uiti čez soško fronto v Italijo, to je v deželo, ki je bila zaveznica Rusije. Naravnost izmislili so na kompetentnem mestu, da so hoteli Rusi špijoni-rati (!) in da so zato, ker so žične ovire prerezali, na fronti imeli namen delati zoper vojno moč (Kriegsmacht) avstrijske države! Vsakemu poštenjaku pa je jasno, da Rusi niso hoteli drugega, kakor zbežati iz ujetništva, kar je bila njihova naravna pravica. Tudi Boublik ni smatral te obtožbe za gotove, zato je poslal, kakor je

imel, navado v takih slučajih, posebno „vnetega“ avditorja ali pa višjo šaržo, da je spravil obtožbo na tak način „skozi“. Smrtna obsodba je bila odvisna od razpravljajočega avditorja Visina, ki je baje po rodu Hrvat, — žalostna mu majka! Opravičeval je ta mesar svojo vest s tem, da je upal, da se bo našel med prisedniki sodišča vsaj eden, ki ne bo glasoval za smrtno obsodbo. Ergo sam ni bil prepričan o opravičenosti obtožbe kot jurist, dočim so bili ostali sodniki — navadni oficirji, ki so sodili kot avstrijski, manj inteligentni hlapci, Torej je zakrivil sodbo proti svoji boljši vesti iz strahu pred „višjimi“. Ali pa je kdaj opravičljivo, da žrtvuje človek štiri človeška življenja za — skledo leče? Pojasniti moramo takoj tukaj, da je bila smrtna obsodba izključena, ako je le eden izmed prisednikov, torej predvsem avditor sam, odrekel svoj glas za obsodbo. Ako se je slednje zgodilo, se je moralo takoj pretrgati postopanje po prekem sodu.

4. Ustreljen je bil neki trenski kočijaž, ker se je zoperstavil „višjemu“, — ki je bil menda „korporal“! To „zoperstavljanje“ se je izvršilo na ta način, da je zamahnil z bičem, ne da bi bila nastala najmanjša poškodba. Razpravo je vodil v Sežani dr. Pavliček, ki se je pozneje škandaliziral — čujte! — nad pristojnim komandantom, ker je sodbo, kakršno, je Pavliček predlagal, potrdil.

5. Znano je, da je avditor dr. Höfler (menda sodni svetnik v Celovcu!) spravil na morišče celo vrsto dezertarjev s hladnokrvnostjo, ki se je gabila celo njegovim nemškim kolegom.

6. Oče sedmerih otrok, Ribničan Kovač, se je vrnil odlikovan s hrabrostno svetinjo na srbskem bojišču, v svojo domovino ter v pozni uri v gostilni rekel, „da imajo Srbi prav“. Nekateri so razumeli to njegovo izjavo tako, da so sploh Srbi v pravici, on pa se je več kot verjetno zagovarjal, da je mislil, da imajo Srbi prav, ako se branijo in imajo pravilno taktiko, da se unikajo nemški premoči. Vkljub dvomljivemu dokazu je tiral avditor Julus Kovača pred preki sod in ga dal obsoditi na smrt. To je pač najhujši, naravnost zverinski slučaj. Sodbo je potrdil generalmajor Landwehr, ki se ni oziral na to, da je bil Kovač ravno v vojski proti Srbom odlikovan za hrabrost in da je oče sedmerih otrok, s cinično pripombo: „Was kümmern mich seine sieben Kinder!“ („Kaj ne briga njegovih sedem otrok!“)

Kakor pes leži pokopan ta blagi Kovač na suhem bazarju in vendar ni bil vreden niti Bytzek niti kak drug krvolok obrisati prahu z njegovih čevljev! Kovač je bil čisto navadno — umorjen in vsi, ki so pri sodbi sodelovali, so navadni morilci!

Vsa ta grozodejstva pa je naravnost bolešno razpoloženi krvnik Boublik užival s tem, da so mu morali praviti vse posebnosti obnašanja nesrečnih žrtev v zadnjih trenutkih. Nekoč je izjavil, da nima nobenega interesa na kazenskih slučajih, v katerih ne more spraviti obtoženca pred puško ali na vešala.

Res ponosni so lahko na take sodbe generalni

avditor Boublik, Boroevič, Landwehr, Friderik, Evgen in vsi drugi, ki so sokrivi istih. Naj zamolčimo danes imena tistih žalostnih junakov, ki so se prostovoljno javili za žalostni kordon, ki je spremljal te žrtve iz Št. Peterske vojašnice na morišče. — dvakrat žalosten tisti oficir, ki je prevzel prostovoljno vodstvo take eksekucije!

Nekateri izmed njih so že zbežali. Ali pa jih morda vendar ne bo dosegla vkljub temu pravična usoda, je drugo vprašanje. Kajti nepobitna resnica je, da se vsaka krivda maščuje že na tem svetu.

Na suhem bazarju v Ljubljani poleg dolenskega kolodvora, takozvenem „Boublikovem britofu“ — (naj mu ostane za večno to ime!) — leži pokopanih nad 40 takih, žrtev, — grozno število! In koliko jih leži še drugje za fronto, kjer so imela svoj sedež razna vojaška sodišča!

(Konec sledi.)

KOROŠCI!

Po tisočletnem jarmu, najkrutejšega zatiranja Vam mogočna jugoslovenska država pri naša popolno svobodo.

Jugoslovenska armada je zasedla med navdušenjem prebivalstva velik del našega Korolana in kmalu bo ves v naročju naše matere Jugoslavije, koja Vam hoče uspostaviti Vaše stare pravice.

Pravične razdelitev posesti, soudeležba dobička iz Vaših rudnikov, katere so dosedaj izkoriščali samo tuji, Vam sovražni ljudje, uspostava Vašega materinskega jezika v vseh šolah uradih in oblastvih Vam je v Jugoslaviji zagotovljena.

Ne dajte se premotiti po raznih plačanih ovaduhih in nemškem, s strupenim sovraštvom do Vas prožetem časopisju, ki ščuva in ruje proti Vam, videč, kako razpadajo verige, s katerime so Vas imeli nemški mogotci vkovane skozi stoletja.

Najvišje poveljstvo na Koroškem.

Razpis.

Pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu je namestiti štiri pomožne pisarniške moči, in spopolniti mesto uradnega sluge. Dve tretjini teh službenih mest ste pridržani izrečno vojnim invalidom, če sicer dokažejo sposobnost zn nje.

Pogoji: dopoljeno 17 leto, jugoslovensko državljanstvo, nravnostno spričevalo, telesna in popolna službena sposobnost ter znanje obeh deželnih jezikov v besede in pisavi. Morebitne prosilke morajo biti neoženjene ali vdove brez otrok. Prednost imajo za pisarniška mesta prosilci, kateri so večči stenografije in strojopisja.

Pravilno kolekovane in opremljene prošnje naj se vložijo do 15. prosinca 1919 pri okrajnem glavarstvu SHS v Velikovcu.

Okrajno glavarstvo Velikovec, dne 23. decembra 1918.

Vodja urada: **Kakl.**

po globite v duševne in telesne vzgoje. Glavni del vzgoje pripada šoli in društvom.

Šolstvo treba preustrojiti novemu času primerno. Prenovljeni ljudski in meščanski šoli treba priklopiti obvezne strokovne šole za vse stanove. Srednjo in visoko šolo treba istotako modernizirati. Kako in koliko ne morem tukaj razpravljati.

Poleg šole pripade velika vzgojna naloga prosvetnim društvom. Vsak trg, vsaka vas mora imeti svojo čitalnico z gledališčem in knjižnico, svoje izobraževalno društvo, kjer prirejajo poleg domačih članov strokovni potovalni učitelji, zdravstveni nadzorniki in drugi prosvetni dalavci razgovore in predavanja kraju in času primerno. Vsak zdrav fant in dekle mora biti član telovadnega društva, ki smotreno vzgaja telesni razvoj. Kajti danes rabimo bolj nego kedaj poprej zdravih, železnih ljudi. Treba samo pomisliti, koliko invalidov se ne bo več vrnilo k delu, ki ga bo v bodoče še več kakor pred vojno. Pokreniti treba abstinenčna društva in zakonito omejiti uporabo alkohola, ako se že popolnoma ne prepove. Alkoholizem, pijančevanje je rak—rana našega naroda, ki jo treba izlečiti makarji z ostrim nožem—kaznijo.

Prosvetne in npravne naloge, ki nas čakaja v prihodnji dobi so takó velikanske, da ne smemo zamuditi dneva, temveč moramo takoj pričeti z delom. Vsak izgovor je obtožba. V smislu dela kličem vsem zavednim prosvetiteljem v Korotanu in Jugoslaviji.

Veselo novo leto!

Razne novice.

Narodni Svet za mežiško dolino v Prevaljah na Koroškem je poslal povodom ujedinjenja sledečo brzojavko:

Njegovi kraljevi visokosti regentu Aleksandru v Beogradu. Narodni svet za mežiško dolino na Koroškem zbran pri svoji seji dne 23. decembra t. l., prevzet duha popolnega ujedinjenja in demokratizma pozdravlja podpisani iz vseh jugoslovenskih političnih strank obstoječi odbor iz vse duše nerazrušno jedinstvo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev na njihovem celem teritoriju in želeč skorajšne rešitve onih Jugoslovenov ki še danes trpijo pod kruto pestjo Italije, Madžarov in Nemcev.

Bog živi našega vladarja Petra, našega regenta Aleksandra kot prestavitelja naše krvi, naše pravice, naše svobode, našega demokratizma, našega jedinstva, trpljenja in vstajenja.

Narodni odbor največjih industrijskih do sedaj brezpravnih koroških občin Guštanj, Prevalje, Možica, Črna, Tolsti vrh, Kotlje, Št. Danijel in Mibelice.

Za Narodni odbor.

Andrej Oset, Predsednik.

Pliberk. Finančno deželno ravnateljstvo v Ljubljani je imenovalo predstojnikom davčnega urada SHS

v Pliberku gospoda davčnega oficijala Antona Prudiča iz Litije ter kontrolorjem gospoda davčnega asistenta Frana Ramorja iz Kranja.

Pliberk. Narodni svet za Pliberk in okolico naznanja, da ima svoj sedež v Pliberku. Tajništvo je v libuški občinski pisarni. Pod njegov delokrog spadajo občine: mesto Pliberk, Bistrica, Libuče, Blato, Globasnica in Žvabek. Začasno predsedstvo predstavljajo gg. Karol Doberšek, predsednik, nadgeom. Josip Gvajc, I. podpredsednik, Ivan Šepić, II. podpredsednik, Franjo Müller, tajnik, Val. Brandstätter, blagajnik. Predsedstvo je vedno na razpolago in radevolje daje potrebne informacije.

Narodni svet za Pliberk in okolico.

K. Doberšek, preds.

Fr. Müller, tajnik.

Pliberk. Narodni svet za Pliberk in okolico je v svoji zadnji seji dne 18. XII. 1918 soglasno sklenil odločno protestirati proti nasilnostim nemških oziroma nemškutarskih oblastnikov, ki jih uganjajo nasproti slovenskim duhovnikom, učiteljem in kmetom. Obrača se nujno do vseh južnih bratov za izdatno pomoč iz najhujše stiske in jih prosi iskreno hitre rešitve.

Nadalje odločno protestira proti nasilnostim, ki so se godila našim bolnikom v deželni bolnišnici v Celovcu, ki smo jo pomagali postaviti Slovenci in v katero ne sme več noben Slovenec.

Konstatira, da so se ob koncu vojske začinjala in se vršijo po slovenski Koroški ona nasilstva od strani Nemcev oziroma nemčurjev, kakor začetkom vojske in se boji, da se uniči ves slovenski živelj v Korotanu.

Karol Doberšek, predsednik N. S. Franjo Müller, tajnik.

Pliberk. Furor teutonicus nemških zdravnikov. Celovška deželna bolnišnica je bila sezidana s pomočjo slovenskega ljudstva; tudi k vzdrže vanju iste so do danes prispevali slovenski davkoplačevalci. Zdravniki so plačani tudi z našimi davki in z našo pomočjo se vzdržava vse oboje do zadnjega pisarja. — Za to službo boginje usmiljenosti so na mestu samo ljudje blagih src, ker imajo opravila z najrevnejšim človekom, t. j. z bolnikom.

Ali kaj delajo? Dne 4. 5. in 6. grudna t. l. so ti ljudje vrgli raz sebe krinko in so se pokazali kot popolni barbari: Izgnali so iz deželne bolnišnice vse bolnike jugoslovenske krvi, češ, teh ne zdravimo več! Dogodili so se pretresujoči slučaj! Bolniki so prosili milosti, kajti mnogo jih je bilo, ki niso bili za prevožnjo sposobni, mnogo celo takih, ki so bili dan poprej operirani na težki bolezni, mnogi na poti okrevanja. Vsi ti so morali ostaviti bolnišnico, njihovo bolnico, lastno hišo. — Ta čin je vreden onih leta 1914 in zahteva kakor oni neštevilni slučajji zadoščenja. Mogotci v bolnici so si hoteli s tem činom postaviti vreden jim spomenik, a usmiljenost ga bode podrla kakor vse one iz leta 1914.

Obtožujemo v vas! Vsak slučaj naj vam bo glasen memento, o katerem bode dajali odgovor ne svoji vesti, ki je nimate, ampak slovenski javnosti. Davno nam je že znano, da so vaši nemški kolegi po deželi izvrševali službo „Südmarke“, „Schulvereina“, volilnih in drugih političnih komitejev. akoravno so

bili od države oziroma dežele nastavljeni Molčati smo morali. Prišel pa je dan plačila za nje in prišel bo tudi za vas v Celovcu. Tedaj se bode tudi pokazalo, koliko smo vam zaupali. Vemo, da je bila slovenska Koroška v tem oziru raj nemških zagrizencev. Pa od sedaj ne bo več to! Mi vas obtožujemo!

Koroškonemške tolpe kršijo premirje.

Nemci zasedejo St. Pavel in Labud. Odbili napad na Dravograd. Barbarsko počenjanje Nemcev.

Dne 24. grudna je bilo sklenjeno med nemškim vrhovnim poveljstvom v Celovcu in jugoslovenskim poveljstvom v vzhodnem Korošanu tridnevno premirje, ki bi moralo poteči 27. grud. ob 6 uri zvečer. To premirje so porabili Nemci v to da so se organizirali za boj. Napad, ki so ga zvršili dne 27. t. m. v zgodnji jutranji uri na St. Pavel in Labudsko dolino se jim je žal posrečil. Z malo izjemami so Nemci ujeli vso ondotno srbsko posadko ki je štela 150 mož. Prodrli so proti Labudu. Nesramno kršenje sklenjenega premirja po Nemcih in dejstvo da so že drugič zavratno napadli načrtoma srbske, antantne čete kliče po maščevanju, ki tokrat ne more izostati. V naslednjem podajem o dogodkih v St. Pavlu sledeča poročila:

St. Pavel v nemških rokah.

Ljubljana, 28. decembra. Ljubljanski korespondenčni urad objavlja iz uradnega vira: 25. in 26. decembra so se nemški kmetje pod vodstvom civilno oblečenih nemško-avstrijskih častnikov oboroževali in zbirali. Ko so bili zbrani in organizirani, so udarili na St. Pavel. Ko se jih je 27. t. m. bilo z vseh strani zbralo dosti veliko število, so St. Pavel obkolili. Skoro je iz Volšperka po Labodski dolini na pomoč prišel večji nemški oddelek in za St. Pavel se je vnel boj, ki je trajal več ur. Nemcem se je posrečilo St. Pavel zavzeti in prodreti proti jugu v smeri na Labod (Lavamünd). Nemce so vodili civilno oblečeni

častniki. Očitno je, da so ljudstvo pobunili nemški agitatorji.

Napad na Sp. Dravograd.

Maribor, 28. decembra. Danes so nemške čete, prodirajoče iz Labodske doline, napadle Sp. Dravograd. Naše čete so napadalce porazile in jih prisilile na umik proti Labodu.

Organiziran napad druhali.

Maribor, 28. decembra. V petek, dne 27. t. m. zjutraj ob sedmih, so nemške tolpe, sestavljene deloma iz vojakov, deloma iz civilistov, udrle v St. Pavel. Vsi so bili oboroženi z ročnimi granatami in revolverji. Pod samostanom so postavili strojne puške in streljali na kolodvor. Vdrli so s silo v samostan, odpeljali menihe in jih internirali. Naša posadka, obstoječa iz 74 Srbov, je streljala s strojnimi, dokler ji ni zmanjkalo municije. Medtem so aretirali župana Zorka, ga vozili po trgu in zasramovali. Notar, nemški nacijonalec, je navalil oborožen z revolverjem in ročnimi granatami v zasebno stanovanje poštnih uradnic z grozilnimi besedami: „Die Rache ist süß!“ (maščevanje je sladko). Uradnice so se skrile v klet, odkoder so jih odvedli v šolo. Med potjo je nemška drhal — ponajveč ženske, oborožene s puškami in ročnimi granatami! — pljuvala nanje in jih zasmehovala s ciničnimi psovki. Otroci pa so jih obmetavali s kepami. Druhal je vpila: „Mi nimamo nobenega cesarja, nobene oblasti, nam se ne more zgoditi ničesar!“

Brzobjavna poročila.

Ljubljana, 30. grud. Dunajski kor. urad poroča iz Londona: V načrtu za vspešne mirovne konference, ki se začne 6. prosinca so zavezniki določili, da se bodo dogovarjale samo velesile Francozka, Italija, Anglija in Združene države. Pozneje bodo povabili tudi druge zaveznike, da se uredi stvari, ki se tičejo njih. Teh dogovorov se bodo udeležile Grška, Srbija, Češka in Rumunija. Pri rešitvi avstro-ogerskih odnošajev se Grška ne bo udeleževala razgovorov.

Ljubljana, 30. grud. Dunajski kor. urad poroča: Po poročilu lista „Jugoslavo“ je zasedel francoski bataljon mesto Kotor. Poveljnik zasedalnih čet je general Beraleau. Brzkone bodo zasedle francoske, oziroma francozko-srbske čete Dubrovnik.

Ljubljana, 30. grud. V Pulj je došel češko-slovaški poslanik, ki zastopa tudi interese ljubljanske in zagrebške vlade.